

Asia: Nieriän (*Salvelinus alpinus*) hedelmöitetyn mädin ja vastakuoriutuneiden poikasten maahantuontihakemus

Fish Innovation Centre (FIC) Consulting
jan.valtanen@kalavaltanen.fi, hannu.molsa@fic.fi

Lausunto

1 Johdanto

Fish Innovation Centre (FIC) Consulting/ Hannu Mölsä pyytää Kala Valtanen Oy:n puolesta Luonnonvarakeskukselta lausuntoa Varsinais-Suomen ELY-keskukselle tehtävää hakemusta varten lupaan tuoda Ruotsista hedelmöitettyä nieriän (*Salvelinus alpinus*) mätiiä ja vastakuoriutuneita poikasia jatkokasvatukseen Kankaanpäässä sijaitsevaan kiertovesilaitokseen.

Tuontilupaa haetaan voimassa olevaksi 01.01.2025 alkaen viiden vuoden ajaksi. Kala Valtanen Oy:n tarkoituksena on kasvattaa Ruotsista tuodusta mädistä/poikasista teuraskalaa. Kaloja ei ole tarkoitus kasvattaa istukkaiksi.

Nyt tuotava nieriän (*Salvelinus alpinus*) mäti/poikaset ovat peräisin Ruotsin nieriän valintajalostusohjelmasta, joka toimii Pohjois-Ruotsin Kälarnen kaupungissa sijaitsevassa valtion laitoksessa, Vattenbrukscentrum Norr AB. Ohjelman tieteellinen koordinaattori on Ruotsin maatalousyliopisto (SLU). Mätierä 'The Arctic Superior' on alunperin kotoisin Hornavan-järvestä Pohjois-Ruotsista. Kanta on valittu evaluoimalla useita luonnon kantoja 1970-80 -luvulla. Kannan jalostustyötä on sen jälkeen tehty yli 40 vuotta. Mäti ja kasvatuslaitos ovat olleet hakijan mukaan koko tämän ajan tautivapaita. Alhainen infektioiden riskitaso johtuu hakijan mukaan siitä, ettei laitokseen ole tuotu ulkopuolista kalamateriaalia 20 vuoteen.

Vattenbrukscentrum Norr AB:n nieriän valintajalostusohjelma toteutetaan kuivanmaan viljelylaitoksessa. Vesi läpivirtauslaitokseen otetaan läheisestä Ansjön-järvestä. Ruotsin maatalousvirasto on myöntänyt ohjelmalle ympäristövalvonnan alaisen toimintaluvan, johon sisältyy tulevan veden laadun seurantaohjelma. Laitoksen riskitaso on luokassa 3 (alhaisin riskitaso) infektioiden suhteen. Tulevaa vettä ei tarvitse käsitellä.

Tuontierä perustuu Ruotsissa elävään nieriän Hornavan kantaan, jonka geneettinen koostumus jalostuksen jälkeen eroaa Suomen luonnonvaraisista nieriäkannoista. Kala Valtanen Oy:n tuotantotilat sijaitsevat Kankaanpäässä alueella, jossa alkuperäisiä nieriäkantoja ei esiinny. Kasvatus tapahtuu suljetussa kiertovesiyksikössä (RAS), josta nieriöillä ei ole mahdollisuutta kulkeutua muihin vesistöihin. Tuleva mäti/poikaset sekä laitoksen jätevedet voidaan desinfioida eläinlääkintäviranomaisten ohjeiden mukaan. Näin ollen kyseisen mätierän/poikasten tuontiin ja jatkokasvatukseen ei hakijan mukaan liity mitään riskejä ympäristön eikä nieriän luonnonkantojen suhteen.

2 Lausunto

Kasvatukseen tuotavaksi suunniteltu valintajalostettu Hornavan nieriä eroaa Suomen luonnonvaraisista nieriäkannoista. Nieriä tuotantopaikka myös sijaitsee Suomessa alueella, jossa alkuperäisiä nieriäkantoja ei esiinny. Nieriöiden

kasvatus on suunniteltu tehtäväksi kiertovesilaitoksessa, josta nieriällä ei ole mahdollista omaehtoisesti kulkeutua vesistöön. Ruotsalaisen vesiviljely-yrityksen kalaterveystodistukset eivät olleet lausuntopyynnön mukana ja erityisesti mädin sisällä leviävien kalatautien osalta lähettävän laitoksen kalaterveystiedot tulisi tarkastaa etukäteen. Luonnonvarakeskus toteaa, että mädin desinfiointi tulee tehdä huolella silmäpisteasteella, mielellään myös vastaanottopäässä. Myös kuljetuslaatikot tulisi käsitellä asianmukaisesti mahdollisten vektorilajien ja kalatautien leviämisen ehkäisemiseksi. Nieriän vastakuoriutuneiden poikasten tuontiin Luonnonvarakeskus suhtautuu varauksella ja tällaisen tuonnin toteutuessa tulisi kaloista ottaa näytteet kalaterveystutkimuksiin niiden saavuttua Suomeen kasvatuslaitokseen.

3 Lausunnon tiivistelmä

Yhteenvedona Luonnonvarakeskus toteaa, ettei se näe estettä kyseisen nieriän mädin maahantuonnin toteuttamiselle. Nieriän vastakuoriutuneiden poikasten tuontiin Luonnonvarakeskus suhtautuu varauksella ja tällaisen tuonnin toteutuessa tulisi kaloista ottaa näytteet kalaterveystutkimuksiin niiden saavuttua Suomeen kasvatuslaitokseen.

Anu Kaukovirta

Johtaja, tuotantojärjestelmät

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 08.01.2025 klo 09:26:33.

Lausunnon valmistelija(t):
Petri Heinimaa

Liitteet:

Tiedoksi: